

-Save This Page as a PDF-

Arabia wakati wa Paulo

Kama nomino, **Arabia** ya kibiblia inarejelea watu wa Bedouin wa Arabia ya Kaskazini, Syria, na Sinai (**Isaya 13:20; Yeria 3:2 na 25:24**). Kuanzia Herodotus na kuendelea **Uarabuni** ulitumiwa na waandishi wa Kigiriki kwenye peninsula kati ya Bahari ya Shamu na Ghuba ya Uajemi, hadi kwenye bahari ya kusini-mashariki na kutia ndani rasi ya Sinai ya kaskazini-magharibi.

Ikiwa kabila halisi la **Waarabu** liliwahi kuwepo au la, haijulikani, neno "**Arabia**" lenyewe likiwa ni sarafu ya Kigiriki. Rejeo la mapema zaidi kwa Waarabu linarejelea kwa Gindibu' fulani ambaye alitoa wapanda ngamia elfu moja kwa vikosi vya muungano vya Ahabu. **Sheria ya Mdomo** (angalia ufafanuzi juu ya **Maisha ya Kristo Ei - Sheria ya Mdomo**) **inataja wanawake wa Kiyahudi kutoka Arabia (Shabbat 6:6)**. Mji wenye kuta wa Taima na ufalme wa Dedani ulizingatiwa katika nyakati za kibiblia kama sehemu ya Edomu (**Isaya 21:13; Ezekieli 25:13, 27:20**). Wale wa mwisho walifuatwa na Walihyan, watu wasiojulikana katika TaNaKh ingawa wageni wengi, wakiwemo Wanabateans, Wataimani, Wagiriki, na Wayahudi waliishi al-'Ula, mji mkuu wa ufalme wa zamani wa Dedani.

Licha ya kuonekana kwao kwa kuchelewa kiasi, Wanabatea wamerekodiwa vyema katika vitabu vya baadaye vya Biblia na Josephus, madai ya utambulisho wao wa Kiarabu yakiungwa mkono na majina ya Kiarabu yaliyobebwa na watu na miungu mingi. Wakati wa karne ya tatu na nusu ya kwanza ya karne ya pili KK, makabila ya Nabatean ya kuhamahama yalienea kutoka Petra hadi Ghuba ya Aqaba, ambapo walichukua uharamia, na kujiimarisha katika Transjordan ya kusini na Negev. Hatimaye walikuja kuwa ufalme uliopangwa mwishoni mwa karne ya pili KK wakati wa mapambano ya Waseleucid kati ya Misri na Shamu, na walianza vita vya wazi na Yudea juu ya eneo lenye mgogoro wakati Alexander Jannai (Jannaeus 103-76 BC) alikuwa akitafuta kupanua ufalme wake. **Josephus anazungumza juu ya wafalme wa Nabatean kama "wafalme wa Waarabu" (Antiquities of the Jews 13.360)**. Mahusiano yenye matatizo yaliendelea hadi kipindi cha Herode, vita vikalipuka tena katika utawala wa Augusto. Wakati Augusto alimteua Aretas IV kuwa mfalme (**Josephus Antiquities of the Jews 16.355**), ambaye alifurahia utawala wenye mafanikio makubwa, ufalme wa Nabatean hatimaye ulipoteza uhuru wake kwa Rumi mwanzoni mwa karne ya pili BK. Ingawa jumuiya za Kiyahudi zinashuhudiwa huko **Uarabuni (Shabbat 6:6)**, hakuna mtajo mwingine wa makutano ya Waarabu katika B'rit

Chadashah. Kadhalika, hakuna kinachojulikana kuhusu jumuiya zozote katika eneo la Petra kabla ya utawala wa Konstantino, ingawa wengine wanapendekeza kwamba Nabatean kama lugha ilijulikana sana miongoni mwa **Wayahudi**.²⁵

Ratiba ya Paulo katika kipindi hiki inaonekana kuwa kama ifuatavyo. Alikutana na Yeshua njiani kuelekea Damasko (tazama **Am - Damasko wakati wa Wakati wa Paulo**); baada ya muda mfupi wa huduma katika **mji huo (Matendo 9:20-23)** alienda Uarabuni kwa miaka mitatu, akifundishwa injili ya neema moja kwa moja kutoka kwa Masihi. Huko, akiwa amejitenga na mawasiliano yote ya kibinadamu, peke yake na **ADONAI**, mtume mkuu alisoma upya TaNaKh, si kwa Sheria ya Simulizi iliyoharibu mawazo yake, lakini, akiongozwa na **Ruach ha-Kodesh**, akizingatia msalaba wa Bwana wetu Yeshua Masihi. Kati ya tafakari zake zote liliibuka fundisho lililoandikwa katika kitabu cha **Warumi**.

35 BK (tazama maelezo ya **Matendo Bc - Sha'ul Anageuka kutoka Muuaji hadi Masihi**).

35-37 AD Miaka mitatu huko Uarabuni

Ni baada tu ya kufunzwa kazi chini ya **Bwana ndipo aliporudi tena Damasko (1:17)** na kuanza kuhubiri jambo ambalo liliwakatisha tamaa kabisa Wayahudi [wasioamini] waliopanga njama ya kumuua. Hii ilikuwa ni njama ya kwanza kati ya nyingi dhidi ya **Paulo (Wakorintho wa Pili 11:21b-27)**. **Lakini njama yao ilijulikana kwa Paulo. Wayahudi** [wasioamini] kule **Damasko**, meya chini ya Mfalme Areta alikuwa akiulinda mji ili kumkamata Sha'ul. Inavyoonekana, katika miaka yake mitatu huko Uarabuni, alikuwa amehubiri injili kikamilifu na alikuwa amechoka kumkaribisha huko pia. Walikuwa wameungana sana katika juhudi zao hata walikuwa wakiilinda milango kwa siri mchana na usiku, ili wamwue **(Matendo 9:23-24)**. Ukuta ulizunguka jiji na njia pekee ya kutoroka ilikuwa kupitia lango, lakini wanafunzi walimchukua Paulo usiku na kumshusha juu ya ukuta, wakimshusha ndani ya kikapu kikubwa cha mwanzi **(Wakorintho wa Pili 11: 32-33)**. Baada ya kutoroka **Damasko, Paulo alipanda kwenda Yerusalemu** (ona **As - Paulo Anakutana na Petro na Yakobo huko Yerusalemu**).

38 BK (tazama maelezo ya **Matendo Bg - Petro Aenda kwa Nyumba ya Kornelio**)

42 BK (tazama maelezo ya **Matendo BH - Ripoti ya Petro kwa Yerusalemu**)

48 BK (tazama maelezo ya **Matendo Bs - Baraza la Yerusalemu**)

48 BK Wagalatia imeandikwa

